

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LXXXV. De surrogandis collitigantibus; de Annali & triennali
Possessione, & aliis ad Beneficium litigiosum pertinentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

C A S U S L X X X V .

De Surrogandis Collitigantibus, de annali & triennali possessione,
& aliis ad beneficium litigiosum pertinentibus.

Kramerius optat surrogari in beneficium Crusii, dubitat an possit, 1. Quia Crusius ultra mensem est mortuus & beneficium collatum alteri, & Kramerius non est presentatus à vero patrono. 2. Movit Crusio litem spe surrogationis, & beneficium est de patronatu Laico, & lis fuit super solâ possessione. 3. Beneficium est affectum & surrogatio petitur ab Ordinario. 4. Crusius fuit in annali possessione, sed inhabilis sine titulo & bonâ fide. 5. Quid si triennio possederit, sed beneficium sit reservatum, regulare &c. 6. Quid si fuerit non consuratus, bigamus, hereticus, excommunicatus, irregularis, carens requisitâ etate, ordine, gradu, aut retineat beneficia incompatibilia, vel neglexerit publicare resignationem. 7. Quid si fuerit in mala fide vel ignorantia juris clari. 8. Quid si possessio non fuerit pacifica. 9. Quid si sit seipsonicè ingressus vel intrusus. 10. An triennalis possessio non tantum possessorium sed & petitorium excludat & in conscientia absque dispensatione securum reddat. 11. Quomodo solvantur opposita. 12. Quid circa revalidationem tituli.

Ad amputandas lites circa beneficia, Papa in Regulis Cancellariæ varias & salubres fecit ordinationes, circa quas

1. QUÆR. I. Quid de Regula 29na de Surrogandis, Collitigantibus?
R. Hæc statuit, ut si duo super beneficio litigent & alter à lite per mor-

tem, Matrimonium, vel professionem religiosam recesserit, tunc alter habeat mensem unum à die notitiæ, intra quem possit petere surrogationem, seu substitutionem in jure vel ad jus, quod alter habebat, & intra hunc mensem non valet gratia vel concessio beneficii litigiosi alteri facta, quàm collitiganti, modò petens surrogationem non fuerit in dicto beneficio intrusus, seu occupavit beneficium propriâ auctoritate sine titulo ejus, qui potest providere, neque fraudulenter egerit impetrando beneficium senis vel periculose ægrotantis, eique litem movendo spe consequendæ surrogationis, neque adversarius illud per triennium possederit. De cætero surrogationem locum habere etiam in beneficiis, quæ sunt juris patronatûs Laici, docet de Luca, Leur. p. 2. q. 667. n. 1. debet tamen lis fuisse non super solâ possessione, sed principaliter super proprietate beneficii. Chock. Lotter. Rosa c. 17. à n. 71. & quamvis durante lite beneficium litigiosum utpote affectum à nullo nisi Papâ concedi possit, per c. 1. & 2. ut lite pendente in 6. clem. 1. eod. attamen uno litigante mortuo alter superstes, & non alius surrogari poterit ab ordinario Collatore vel præsentari, eò quòd cesset ratio prohibitionis, quia ita surrogando non datur novus adversarius nec occasio nova litis. Parisius, Garc. p. 5. c. 9. à n. 220.

A a a a 1 QUÆR.

4. QUÆR. II. Quid de Regulâ 35ta de annali possessore? R. Hæc ordinat, ut quicumque beneficium ab alio per annum pacificè possessum, certo modo vacare prætenderit & impetrarit, debeat specificè & clarè probare possessori nullum jus in beneficium competere, cumque intra sex menses ad iudicium evocare, causamque ex tunc intra annum usque ad sententiam definitivam prosequi, alioquin impetratio prædicta & quæcunque inde secuta nullius erunt firmitatis, & impetrans de damnis & interesse possessori tenebitur; hæc regula tuetur quemcumque pacificum unius anni possessorem etiã aliàs inhabilem, de jure privatum, intrusum, carentem bonâ fide & omni titulo, item possessorem nondum percipientem fructus. *Leur. g. 832. & 842.* præcipuè tamen regula locum habet in Curia Romana & apud Legatos Pontificios, non item in aliis Curii. *Chock, ad hanc reg. n. 55.*

5. QUÆR. III. Quid de Regula 36ta de triennali possessione? R. Hæc Regula est plurimum notabilis, in qua statuitur, ut omnis, qui quæcunque beneficia ex quovis titulo, sive Collationis, electionis, præsentationis &c. per trienniũ pacificè possedit, modò in illa non sit intrusus, aut simoniacè ingressus, *Super beneficiis taliter possessis molestari nequeat, nec non impetrationes de beneficiis sic possessis factas irritas esse decernitur, lites super illis motas penitus extinguendo.* Explicatur Regula: *Dicitur 1.* Beneficia quæcunque etiam reservata Pontifici, nisi reservata sint propter

obitum in Curia, vel reservatio tollat omnem colorem tituli aut capacitæ possidendi, *Gomez, de Luca de benef. d. 91. n. 8.* hæc Regula etiam tenet, si sæcularis possideat beneficium regulare vel econtrâ, ita ut post triennium pacificæ possessionis molestari non possit; nam licet requirantur quadraginta anni, ut beneficium regulare fiat sæculare vel econtrâ, ad hoc tamen ut beneficium possessori censeatur acquisitum, sufficiunt tres anni, qui etiam sufficiunt ad præscribendos fructus. *Dicitur 2. omnis qui possedit,* quia qui non possunt beneficia Ecclesiastica possidere, velut Laici, non tonsurati, conjugati, bigami & hæretici *c. si adversus de heret.* etiam triennali præscriptione gaudere non possunt, sine possessione enim non currit præscriptio; econtrâ alii omnes qui ob pœnam, censuram, irregularitatem vel aliter excepto intruso & Simoniacò, beneficiis ipso jure sunt privati, eò quòd v. g. *atatem, gradum, vel ordinem ad beneficiũ requisitum non habuerint, beneficia etiam incompossibilia retinuerint, resignationem debite publicari intermiserint &c.* juvantur hæc regulâ, ita ut post triennium molestari non possint; *Ratio est,* quia hæc pœnæ quamvis dicantur ipso jure infligi & privati beneficiis, tamen cum ad sui executionem requirant factum hominis scilicet cognitionem causæ ex parte iudicis, & dimissionem beneficii ex parte possessoris, non obligant in conscientia ante sententiam declaratoriam, ut cum communi docet *Co-var. Laym. lib. 1. tr. 4. c. 15. n. 6.* ergo si ad sit

ad sit capacitas possidendi, & titulus saltem coloratus, poterit beneficium bonâ conscientia retineri, adeoque & per triennium vi hujus regulæ præscribi; titulus autem coloratus est collatio vel institutio ab Ordinario facta sed ob defectum aliquem nulla. *Si dicatur*, qui ipso jure est beneficio privatus, est in mala fide vel saltem in errore juris clari & notorii, sed mala fides aut ignorantia juris clari non prodest ad præscriptionem. *2.* Est in mala fide, hoc est, habet vel saltem habere potest notitiam pœnæ à jure sibi decretæ, *77.* est in mala fide, id est, continuat possessionem malâ conscientia, quod propriè significat esse in mala fide *N. Dicitur 3.* omnis qui possidet pacificè, ille autem pacificè possidet, cui lis super beneficio mota non fuit, ita quidem ut si Cajus possessori intra triennium litem moverit, non verò Titius, præscriptum sit contra Titium, non verò contra Cajum, quia respectu Titii pacificè possedit, non verò respectu Caji. *Dicitur 4.* dummodo intrusus non sit vel simoniacè ingressus, & quamvis communiter dicatur intrusus, qui occupat beneficium sine titulo Canonico, hoc est, sine institutione, collatione aut confirmatione, tamen ut quis non gaudeat effectu triennalis possessionis, solùm hic nomine intrusi venit, qui ab alio quàm Papa acceptat & ingreditur beneficium vacans in Curia, aut qui cujuscunque beneficii vel dignitatis à Papa impetrandæ administrationem suscipit ante obtentam confirmationem vel ad solam signatam à

Papa supplicam nondum expeditis litteris. *Leur. q. 862.* & licet ex communi DD. teste *Parisio lib. 10. q. 1. n. 20.* gratia dicatur perfecta per solam signaturam, quâ Papa supplicationi sibi factæ subscribit per verbum *fiat ut petitur*, tamen adhuc ista gratia est informis & quasi conditionata, antequam ordinaria collationis Bulla desuper expediatur. *Arg. regul. 27. Cancel.* ideoque qui ante expeditas litteras se in beneficium ingerit, amittit omne jus præhabitu, venitque hic nomine intrusi. Dicitur verò simoniacè ingressus, qui sciens à se vel alio in adeptione beneficii commissam esse simoniam realem & completam, beneficium illud ingreditur; econtrâ si à tertio ipso ignorante simonia commissa sit, à triennali præscriptione propterea non excluditur. *Leur. Rebuff. Garc. p. 8. c. 1. n. 15. Leur. q. 873. Dicitur 5.* super iisdem beneficiis taliter possessis molestari nequeat, lites super illis motas penitus extinguendo; circa quam clausulam magna est inter DD. disceptatio, an scilicet triennalis possessio non tantùm excludat omnem litem super possessorio, ut fatentur omnes, sed etiam super petitorio, ita ut probatâ post triennium nullitate tituli beneficio privari non debeat, sed possit illud tutâ conscientia sine dispensatione retinere, in quo dubio judico *triennalem* etiam valere pro petitorio, modò ad sit capacitas personæ ad possidendum, bona fides & justus titulus coloratus. *Rebuff. Navar. Engel. Laym. l. 4. t. 2. c. 15. n. 4. Pirh. l. 2. t. 26. n. 115. Ratio est 1.*

A a a a 3 Quia

Quia id videtur habere clarus textus Regulae, lites super illis motas penitus extinguendo, quomodo autem lites dicentur penitus extinguere, si maneant quoad principale punctum scilicet petitorium; 2. Triennalis possessio non tantum facit praesumptionem tituli, sed revera illum confert, quemadmodum praescriptio confert dominium rei praescriptae, si enim triennalis possessor non consequeretur titulum, ejus beneficium semper de jure vacaret, nec esset ratio, cur ab alio valide impetrari non posset; cum tamen Regula dicat impetrationes de beneficiis sic possessis factas irritas esse, & si bona Ecclesiastica tempore a jure requisito praescribantur, cur non beneficia?

Dices: Regula tantum prohibet per litem molestari triennalem possessorem, cum hoc autem stat quod possessor post triennium cognoscens nullitatem sui tituli, teneatur beneficium dimittere vel dispensationem petere. 2. Titulus non potest alter acquiri quam per institutionem Canonicam. *Reg. 1. juris in 6. 3.* Ordinarius Superior ex communi sententia etiam a triennali possessore potest exigere titulum, & de super inquirere; ergo signum est, quod triennalis possessio per modum praescriptionis non conferat titulum;

frustra enim inquiretur in hoc, quod jam per triennalem possessionem scitur esse collatum, sicut post completam praescriptionem domus, frustra a iudice inquiretur in titulum domus &c. *Ad 1.* hoc ipso quod Pontifex prohibeat molestari possessorem triennalem, dat ei jus ad retinendum beneficium & percipiendos fructus, quod jus est sufficiens titulus. *Ad 2.* triennalis praescriptio habet vim institutionis Canonicae. *Ad 3.* sicut iudex non obstante, quod praescriptio transferat dominium, adhuc potest inquirere, an ad sit titulus coloratus, bona fides, & similia ad praescriptionem communiter requisita; sic quamvis triennalis possessio det titulum seu dominium beneficii, Superior adhuc inquirere poterit, an ad sit omnia requisita ad hunc effectum, an scilicet sit bona fides, persona apta possidere, possessio pacifica, an non sit intrusus, simoniacus &c. quae dicta sunt de possessione triennali, a potiori intelligenda sunt de decennali; nam hanc habere vim tituli docent omnes, nisi manifestè constaret de intrusione. *Paris. Luca. de benef. d. 91. n. 15.* Quo ad revalidationem tituli tenenda sunt quae dixi *Cas. 78. n. 21.*

CASUS LXXXVI.

In Tit. 9. lib. 1.

De Renuntiationibus seu Resignationibus Beneficiorum.

M Alius Licentiandus interrogatur 1. Quid sit Resignatio, & an valeat dolo vel metu extorta.

2. Quid sit expressa, tacita. 3. Pura & condicionalis, & coram quo fieri possint. 4. An beneficia resignata dari possint.